

Asia: VN/558/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lakiesityksen luvut 2-12

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 *Tavoitteet:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 *Keskeiset ehdotukset:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 *Pääasialliset vaikutukset:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 *Muut toteuttamisvaihtoehdot:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 *Lakia alemman asteinen sääntely:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 *Toimeenpano ja seuranta:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 *Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys:*

-

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **edut ja hyödyt järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille**
- **mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille**
- **työvoiman määrää ja työllisyysaluetta koskeva sääntely (huom: poikkeus työvoimapohjan kriteeriin voimaanpanolaissa)**
- **palvelujen tarjoamista koskeva sääntelyesitys**

Julkiset työvoimapalvelut voidaan esityksen mukaan järjestää kunnassa tai alueella, jonka työvoimapohja on vähintään 20 000 henkilöä. Työllisyysalueen tulee lisäksi muodostaa alueellisesti yhtenäisen, työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimivan alueen. Muuramen kokoisen, reilun 10 000 asukkaan kunnan tulee muodostaa yhteistoiminta-alue vähintään yhden kunnan ts. Jyväskylän kaupungin ja todennäköisemmin useamman muun Jyväskylän ympäristökunnan kanssa, jotta vaatimus työmarkkinoiden ja yhtenäisestä työssäkäyntialueesta täyttyy.

Työllisyyspalveluiden järjestämisvastuun siirtyessä kuntiin on asiakkaiden ja paikallisen elinkeinoelämän tuntemus sekä paikalliset tarpeet tunnistettu todennäköisesti paremmin. Työllisyysalueen muodostuessa suureksi ja mahdollisesti tehtävien eriytyessä ja/tai keskittyessä työllisyysalueen eri toimipisteisiin, ei mahdollistu kuntaekosysteemin hyödyntäminen parhaalla mahdollisella tavalla. Yhdelle kunnalle ei saa myöskään muodostua yksipuolista määräysvaltaa mahdollistavaa asemaa ja hallinnon järjestelyn tulee olla tarkoituksenmukaista. Tehdyn esityksen mukaisesti julkisen työvoima- ja yrityspalveluiden järjestämisvastuuta ollaan siirtämässä suurelta osin kuntien sijasta yhteistoiminta-alueille samalla luoden kuntapohjaisen alueellisen työvoimahallinnontason.

Esitys kaventaa kuntien toimintamahdollisuuksia erityisesti pienten ja keskisuurten kuntien osalta eikä siten vastaa kuntien uudistukselle asettamia toiveita ja odotuksia. Työllisyysalueen muodostuessa useamman kunnan alueelle yhteistoimintavelvoite rajoittaa kunnallista itsehallintoa rajoittamalla kuntalaisten suoraan valitseman toimielimen päätösvaltaa. Järjestämisvastuun tulisi olla jokaisella kunnalla ja kunnat voisivat sopia keskenään kuntalain mukaisesti siitä, kuinka ne tehtävän toteuttaa.

Luvussa 3 säädettäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **valtakunnalliset tavoitteet**
- **työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät**
- **alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut**

Työllisyyden edistämisen valtakunnalliset tavoitteet ovat kannatettavia. Työ- ja elinkeinoministeriön ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen alueellisten työllistämisen edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelujen ja järjestämisedellytysten tukeminen sekä neuvottelumenettelyn käynnistäminen tulee tavoitteiden ja asetettujen mittareiden osalta ottaa huomioon alueelliset työvoiman kysynnän vaihtelut sekä alueellinen erilaisuus; esim. kasvava kaupunkialue vai hiipuva maaseutu. Tavoitteiden mittaamisen vertailukelpoisuus eri vuosien samoin kuin eri alueiden välillä on riippuvainen samanaikaisesti niin valtakunnallisesta kuin alueellisesta suhdannekehityksestä.

Luvussa 4 säädettäisiin työnhakijan palveluprosessista.

Säännökset vastaavat 2. toukokuuta voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin (niin sanottu pohjoismainen työvoimapalvelumalli) säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 5 säädettäisiin työnvälityksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 6 säädetään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.

Näkemyksenne:

Muuramen kunta kannattaa Kuntaliiton tekemää esitystä aiemmin palkkatuella kuntiin palkattujen henkilöiden tilastoinnin kehittämisestä.

Luvussa 7 säädettäisiin työvoimakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 8 säädettäisiin muutosturvakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 9 säädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).

Näkemyksenne:

Kannatettavaa on kannustimen luominen kunnille palkata jatkossakin erityisesti työttömänä olevia nuoria alle 24-vuotiaita, 50 vuotta täyttäneitä sekä ilman ammatillista koulutusta olevia henkilöitä, joille työpaikkojen luominen avoimille työmarkkinoille on erittäin haasteellista. Laskettaessa heidät osaksi laajaa työttömyyden kriteeriä ja, että heistä aiheutuvat kustannukset kirjautusivat osaksi valtionosuuspohjaa, ei aiheuttaisi vääristymää rahoitusjärjestelmään. Samalla kunta olisi edelleen merkittävä toimija edistäessä ko. ryhmä polkua kohti avoimia työmarkkinoita.

Luvussa 11 säädettäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 12 säädettäisiin työllistämisvelvoitteesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 13 säädettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 14 säädettäisiin palvelualustasta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 15 säädettäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.

Näkemyksenne:

-

Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 17 säädettäisiin muutoksenhausta.

Näkemyksenne:

-

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?

-

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

Muurame pitää tärkeänä, että työllisyyden edistämisen kuntakokeilua tulee jatkaa siihen asti, kun TE2024 uudistus alkaa.

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **kuntien vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus, ovatko ehdotetut uudet valtionosuuden määräytymiskelijät toimivia rahoituksen kohdentamisessa?**
- **kolmen vuoden siirtymäaika laskennalliseen rahoitukseen (voimaantulosäännös)**
- **kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus**

Esitetyn mallin 20 000 työvoimamäärän minimikriteerin perustuva lakisääteinen yhteistoimintamallilla on keskeinen merkitys rahoituskokonaisuuteen. Esityksen mukaisesti rahoitus tulee joka kunnalle, mutta kustannukset ja järjestämistehtävät vain järjestäjille.

Esityksen mukaan työttömyysturvaetuuden kompensatio korvattaisiin kunnille vuoden 2022 poikkileikkaustilanteen mukaisesti ja sen suuruutta ei tarkistettaisi myöhemmin. Poikkileikkaustilanteeseen perustuva kompensatio ei huomio väestön kasvun tai vähenemisen aiheuttamaa muutosta.

Eryteisesti Muuramen kaltainen väestökasvun alue jää nopeasti jälkeen poikkileikkaustilanteen mukaisesta kompensatiosta. Muurame ehdottaa, että työttömyysturvaetuuden kompensoidaan kunnille osana valtionosuutta työikäisten väestön mukaan vuosittain. Jotta ei syntyisi negatiivisia kannustinvaikutuksia ehdotetaan jaettavan summan vakioitavan maan tasolla toistaiseksi. Työttömyysturva etuuden kompensatio jakautuisi kuntien välillä ja se reagoisi kuntien väliseen muuttoliikkeeseen sekä muuhun väestönmuutokseen.

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)

Eryteisesti toivotaan näkemyksiä työttömyysturvaprosessiin ja sitä koskevaan toimivaltaan liittyen.

Työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoimintamallin toimijoiksi tulee tunnistaa ne toimijat, joita henkilön palvelutarve edellyttää. Työllisyysviranomaisen, hyvinvointialueen ja Kelan lisäksi myös kunnat; sivistys- ja nuorisopalvelut tulisi olla asiakkaan tarpeiden mukaisesti mukana monialaisen tuen yhteistoiminnassa.

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Eryteisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kunnan työttömyysetuusmenoon kohdistuvan rahoitusvastuun porrastusmalli
- eräiden kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla sovellettavaksi ehdotettu poikkeus kunnan rahoitusvastuuseen työmarkkinatuesta
- ehdotus kunnan rahoitusosuuden perintää koskevan tehtävän hoitamisesta Kelassa myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta
- edellä ehdotettujen muutosten vaikutus Kelan, työttömyyskassojen ja Työllisyysrahaston työmäärään mukaan lukien tietojärjestelmämuutokset ja näistä aiheutuvat kustannukset

-

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

-

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

-

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta

-

**Laki palkkaturvain muuttamisesta;
Laki merimiesten palkkaturvain muuttamisesta**

-

Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

-

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

-

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

-

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta;

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki työsopimuslain muuttamisesta;

Laki erityyppisopimuslain muuttamisesta

-

Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;

Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta

-

Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;

Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;

Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta

-

Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;

Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;

Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;

Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;

Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;

Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

-

Laki tuloverolain muuttamisesta;

Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta;

Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta

-

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

-

Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;

Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;

Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaansaattamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- yhteistoimintasopimusten solmimiselle esitetty aikataulu
- henkilöstösiirrot ja henkilöstön asemaan liittyvät menettelytavat
- sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

-

Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä asiakaskriteerin muutoksesta ja nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelystä.

-

Muut huomioon esityksestä

Kommentoitavaa:

Lisäksi Muuramen kunta yhtyy muilta osiltaan kehyskuntaverkoston lausuntoon.

Mäntylä Jyri

Muuramen kunta - Muuramen kunnanhallitus 13.6.2022 (143 §)